

ΦΥΣΙΚΗ ΘΕΤΙΚΟΥ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ Β' ΛΥΚΕΙΟΥ
ΕΡΓΑΣΙΑ 6
1^{ος} ΘΕΡΜΟΔΥΝΑΜΙΚΟΣ ΝΟΜΟΣ

1. Μια ποσότητα ιδανικού αερίου εκτονώνεται ισόθερμα από την κατάσταση Α με $p_A = 6 \cdot 10^5 \text{ N/m}^2$ και $V_A = 2 \text{ m}^3$ στην κατάσταση Β με $p_B = 3 \cdot 10^5 \text{ N/m}^2$. Να βρείτε :

- α) τον όγκο V_B ,
β) τη θερμότητα Q που απορρόφησε το αέριο.
Δίνεται $\ln 2 = 0,7$.

($4 \text{ m}^3, 8,4 \cdot 10^5 \text{ J}$)

2. Μια ποσότητα ιδανικού μονατομικού αερίου καταλαμβάνει όγκο $V_A = 2 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3$ σε θερμοκρασία $T_A = 600 \text{ K}$ και πίεση $p_A = 8 \cdot 10^5 \text{ N/m}^2$. Το αέριο εκτελεί κυκλική μεταβολή, η οποία αποτελείται από τις ακόλουθες διαδοχικές μεταβολές :

ΑΒ : ισόθερμη εκτόνωση μέχρι ο όγκος του να γίνει $V_B = 8 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3$.

ΒΓ : ισόχωρη ψύξη μέχρι η θερμοκρασία του να γίνει $T_\Gamma = 300 \text{ K}$.

ΓΔ : ισόθερμη συμπίεση μέχρι ο όγκος του να γίνει $V_\Delta = 2 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3$.

ΔΑ : ισόχωρη θέρμανση μέχρι η θερμοκρασία του να γίνει $T_A = 600 \text{ K}$.

α) Να γίνει το διάγραμμα p - V ,

β) Να βρεθεί η θερμότητα, το έργο και η μεταβολή της εσωτερικής ενέργειας σε κάθε μεταβολή ξεχωριστά και συνολικά.

Δίνεται $\ln 2 = 0,7$.

3. Μια ποσότητα $n = \frac{10}{R}$ mol ιδανικού αερίου καταλαμβάνει όγκο $V_A = 2 \cdot 10^{-2} \text{ m}^3$ σε

πίεση $p_A = 2 \cdot 10^5 \text{ N/m}^2$. Το αέριο εκτονώνεται με σταθερή πίεση μέχρι ο όγκος του να γίνει $V_B = 4 \cdot 10^{-2} \text{ m}^3$ και στη συνέχεια εκτονώνεται αδιαβατικά μέχρι η πίεση του

να γίνει $p_\Gamma = \frac{1}{16} \cdot 10^5 \text{ N/m}^2$. Αν για το αέριο αυτό είναι $\gamma = 5/3$, να βρείτε :

α) τον τελικό όγκο,

β) την τελική θερμοκρασία του και να σχεδιάσετε το διάγραμμα p - V ,

γ) το έργο που παρήγαγε ή κατανάλωσε το αέριο σε κάθε μια μεταβολή ξεχωριστά και συνολικά.

δ) την μεταβολή της εσωτερικής ενέργειας του αερίου σε κάθε μια μεταβολή ξεχωριστά και συνολικά.

($32 \cdot 10^{-2} \text{ m}^3, 200 \text{ K}$)

4. Σε μια αδιαβατική εκτόνωση ΑΒ μιας ποσότητας $n = \frac{5}{R}$ mol ιδανικού αερίου

γνωρίζουμε ότι είναι $p_A = 4 \cdot 10^5 \text{ N/m}^2$, $V_A = 10^{-2} \text{ m}^3$ και $T_B = 200 \text{ K}$. Αν για το αέριο είναι $\gamma = 5/3$:

α) να βρείτε την πίεση p_B και τον όγκο V_B

β) να σχεδιάσετε το διάγραμμα p - V

γ) να βρείτε το έργο και τη μεταβολή της εσωτερικής ενέργειας του αερίου.

($V_B = 8 \cdot 10^{-2} \text{ m}^3, p_B = \frac{1}{8} \cdot 10^5 \text{ N/m}^2$)

5. Μια ποσότητα $n = 2/R$ mol ιδανικού μονατομικού αερίου υφίσταται ισοβαρή εκτόνωση, οπότε η θερμοκρασία του αυξάνεται κατά $\Delta T = 50 \text{ K}$. Για τη μεταβολή αυτή να βρείτε :

α) τη μεταβολή της εσωτερικής ενέργειας του αερίου,

β) το έργο που παράγει το αέριο,

γ) τη θερμότητα που απορροφά το αέριο από το περιβάλλον.

6. Ποσότητα ιδανικού μονατομικού αερίου βρίσκεται στην κατάσταση A με $p_A = 4 \cdot 10^5 \text{ N/m}^2$, $V_A = 3 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3$ και $T_A = 600\text{K}$. Το αέριο παθαίνει κυκλική μεταβολή ABΓA, η οποία αποτελείται από τις παρακάτω μεταβολές :

AB : ισόχωρη ψύξη με $T_B = 150\text{K}$,

BΓ : ισοβαρής εκτόνωση,

ΓA : ισόθερμη συμπίεση.

α) Να βρεθούν τα V_B , T_B , p_Γ , V_Γ , T_Γ .

β) Να γίνει το διάγραμμα p-V.

γ) Να βρεθούν για κάθε μεταβολή ξεχωριστά και για τη συνολική μεταβολή, τα Q, ΔU και W και να ερμηνευτούν τα πρόσημα τους σε κάθε περίπτωση.

δ) Να βρεθεί το εμβαδό που περικλείεται στη γραμμή του διαγράμματος p-V.

Δίνεται $\ln 2 = 0,7$.

7. Μια ποσότητα μονατομικού ιδανικού αερίου καταλαμβάνει όγκο $V_A = 2\text{m}^3$ σε πίεση $p_A = 10^5 \text{ N/m}^2$ και θερμοκρασία $T_A = 300\text{K}$. Το αέριο εκτελεί αντιστρεπτή μεταβολή AB με $p_B = 4 \cdot 10^5 \text{ N/m}^2$, στη διάρκεια της οποίας το πηλίκο της πίεσης προς τον όγκο παραμένει σταθερό ($p/V = \text{σταθερό}$ άρα P ανάλογο με το V).

α) Να απεικονίσετε τη μεταβολή AB σε διάγραμμα p-V.

β) Να βρείτε τα Q_{AB} , W_{AB} και ΔU_{AB} .

($60 \cdot 10^5 \text{ J}$, $15 \cdot 10^5 \text{ J}$, $45 \cdot 10^5 \text{ J}$)

8. Ποσότητα $n = 10/R \text{ mol}$ ιδανικού αερίου έχει θερμοκρασία $T_1 = 400\text{K}$ και βρίσκεται μέσα σε δοχείο σταθερού όγκου. Να υπολογίσετε το ποσό θερμότητας που πρέπει να προσφέρουμε στο αέριο, για να διπλασιάσουμε την ενεργό ταχύτητα $u_{\text{εν}}$.

(18000 J)

9. Μια ποσότητα ιδανικού μονατομικού αερίου υφίσταται ισοβαρή μεταβολή. Για τη μεταβολή αυτή να υπολογίσετε τους λόγους $\Delta U/W$, $\Delta U/Q$, W/Q .

($3/2$, $3/5$, $2/5$)

Από το σχολικό βιβλίο :

οι ερωτήσεις **1-24** ,

οι ασκήσεις **40-50** ,

τα προβλήματα **57-61**, **64**, **65**, **67**, **68**, **69**, **70**, εκτός από τα ερωτήματα που περιέχουν εντροπία.

Λύσεις Εργασίας 6

6-1

Άσκηση 1

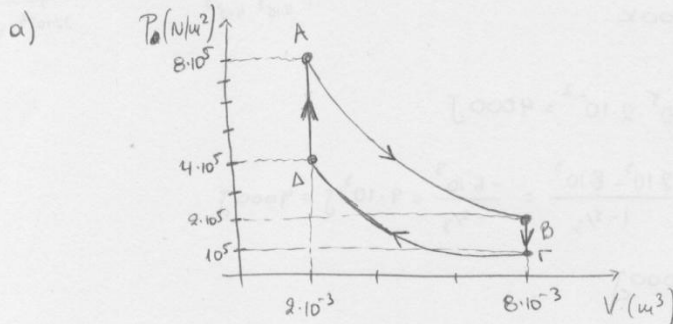
α) $P_A V_A = P_B V_B \rightarrow V_B = \frac{P_A V_A}{P_B} = 4 \text{ m}^3$

β) $Q = W = n R T_A \ln \frac{V_B}{V_A} = P_A V_A \ln \frac{V_B}{V_A} = 12 \cdot 10^5 \cdot \ln 2 = 8,4 \cdot 10^5 \text{ J}$

Άσκηση 2

Με βάση τους νόμους των αερίων συμπληρώστε τον πίνακα:

Α	Β	Γ	Δ
$P_A = 8 \cdot 10^5 \text{ N/m}^2$	$P_B = 2 \cdot 10^5 \text{ N/m}^2$	$P_\Gamma = 10^5 \text{ N/m}^2$	$P_\Delta = 4 \cdot 10^5 \text{ N/m}^2$
$V_A = 2 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3$	$V_B = 8 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3$	$V_\Gamma = 8 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3$	$V_\Delta = 2 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3$
$T_A = 600 \text{ K}$	$T_B = 600 \text{ K}$	$T_\Gamma = 300 \text{ K}$	$T_\Delta = 300 \text{ K}$

β) $W_{AB} = Q_{AB} = n R T_A \ln \frac{V_B}{V_A} = P_A V_A \ln 4 = P_A V_A \ln 2^2 = 2 P_A V_A \ln 2 = 9940 \text{ J}$

$\Delta U_{AB} = 0$

$W_{B\Gamma} = 0, \Delta U_{B\Gamma} = U_\Gamma - U_B$. Αφού το αέριο είναι μονατομικό 16 kcal

η σχέση $U = \frac{3}{2} n R T$ άρα $\Delta U_{B\Gamma} = \frac{3}{2} n R T_\Gamma - \frac{3}{2} n R T_B = \frac{3}{2} P_\Gamma V_\Gamma - \frac{3}{2} P_B V_B$

$\frac{V_B = V_\Gamma}{2} \frac{3}{2} V_B (P_\Gamma - P_B) = \frac{3}{2} \cdot 8 \cdot 10^{-3} (-10^5) = -1200 \text{ J}$ άρα $Q_{B\Gamma} = \Delta U_{B\Gamma} = -1200$

$W_{\Gamma\Delta} = Q_{\Gamma\Delta} = n R T_\Gamma \ln \frac{V_\Delta}{V_\Gamma} = P_\Gamma V_\Gamma \ln \frac{1}{4} = P_\Gamma V_\Gamma \ln 2^{-2} = -2 P_\Gamma V_\Gamma \ln 2 = -560 \text{ J}$

$\Delta U_{\Gamma\Delta} = 0$

$W_{\Delta A} = 0, \Delta U_{\Delta A} = U_A - U_\Delta = \frac{3}{2} n R T_A - \frac{3}{2} n R T_\Delta = \frac{3}{2} P_A V_A - \frac{3}{2} P_\Delta V_\Delta = \frac{3}{2} V_A (P_A - P_\Delta) =$

$$= \frac{3}{2} \cdot 2 \cdot 10^{-3} \cdot 4 \cdot 10^5 = 1200 \text{ J} \quad \text{ήρα} \quad Q_{\Delta A} = 1200 \text{ J}$$

$$\Delta U_{\text{ολ}} = 0, \quad W_{\text{ολ}} = W_{AB} + W_{\cancel{B\Gamma}} + W_{\cancel{\Gamma\Delta}} + W_{\cancel{\Delta A}} = 2240 - 560 = 1680 \text{ J} = Q_{\text{ολ}}$$

Άσκηση 3

$$\text{Είμαι} \quad P_A V_A = n R T_A = \frac{10}{R} R T_A = 10 T_A \rightarrow T_A = 400 \text{ K}$$

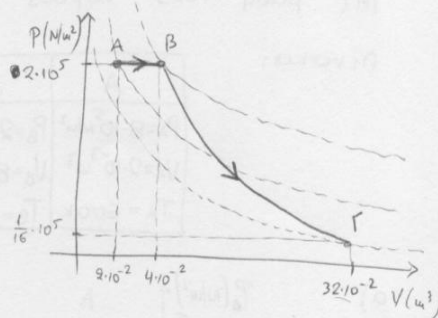
$$\frac{V_A}{T_A} = \frac{V_B}{T_B} \rightarrow T_B = 800 \text{ K}$$

$$P_B V_B^\gamma = P_\Gamma V_\Gamma^\gamma \rightarrow V_\Gamma^\gamma = \frac{P_B V_B^\gamma}{P_\Gamma} \rightarrow V_\Gamma = V_B \left(\frac{P_B}{P_\Gamma} \right)^{1/\gamma} = 4 \cdot 10^{-2} \cdot 32^{3/5}$$

$$= 4 \cdot 10^{-2} \cdot (2^5)^{3/5} = 4 \cdot 10^{-2} \cdot 2^3 = 32 \cdot 10^{-2} \text{ m}^3$$

$$\frac{P_B V_B}{T_B} = \frac{P_\Gamma V_\Gamma}{T_\Gamma} \rightarrow T_\Gamma = \frac{P_\Gamma V_\Gamma T_B}{P_B V_B} = \frac{\frac{1}{16} \cdot 10^5 \cdot 32 \cdot 10^{-2} \cdot 800}{2 \cdot 10^5 \cdot 4 \cdot 10^{-2}}$$

$$= \frac{2 \cdot 10^3 \cdot 800}{8 \cdot 10^3} = 200 \text{ K}$$

$$W_{AB} = P_A (V_B - V_A) = 2 \cdot 10^5 \cdot 2 \cdot 10^{-2} = 4000 \text{ J}$$

$$W_{B\Gamma} = \frac{P_\Gamma V_\Gamma - P_B V_B}{1 - \gamma} = \frac{2 \cdot 10^3 - 8 \cdot 10^3}{1 - 5/3} = \frac{-6 \cdot 10^3}{-2/3} = 9 \cdot 10^3 \text{ J} = 9000 \text{ J}$$

$$W_{\text{ολ}} = W_{AB} + W_{B\Gamma} = 13000 \text{ J}$$

$$\Delta U_{AB} = n C_V \Delta T_{AB} = n \frac{3}{2} R (T_B - T_A) = \frac{3}{2} n R T_B - \frac{3}{2} n R T_A = \frac{3}{2} P_B V_B - \frac{3}{2} P_A V_A$$

$$= \frac{3}{2} P_A (V_B - V_A) = \frac{3}{2} \cdot 2 \cdot 10^5 \cdot 2 \cdot 10^{-2} = 6000 \text{ J}$$

$$\Delta U_{B\Gamma} = -W_{B\Gamma} = -9000 \text{ J} \quad (\text{ή} \quad \Delta U_{B\Gamma} = n C_V \Delta T_{B\Gamma})$$

$$\Delta U_{\text{ολ}} = \Delta U_{AB} + \Delta U_{B\Gamma} = -3000 \text{ J}$$

Άσκηση 4

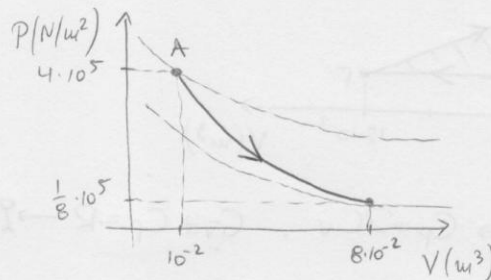
$$P_A V_A = n R T_A = \frac{5}{R} R T_A = 5 T_A \rightarrow T_A = \frac{4 \cdot 10^3}{5} = 800 \text{ K}$$

$$P_A V_A^\gamma = P_B V_B^\gamma \rightarrow \frac{n R T_A}{V_A} V_A^\gamma = \frac{n R T_B}{V_B} V_B^\gamma \rightarrow T_A V_A^{\gamma-1} = T_B V_B^{\gamma-1}$$

$$\rightarrow V_B^{\gamma-1} = \frac{T_A V_A^{\gamma-1}}{T_B} \rightarrow V_B = V_A \left(\frac{T_A}{T_B} \right)^{1/\gamma-1} = 10^{-2} \cdot 4^{3/2} = 10^{-2} \cdot (2^2)^{3/2}$$

$$= 8 \cdot 10^{-2} \text{ m}^3$$

$$\frac{P_A V_A}{T_A} = \frac{P_B V_B}{T_B} \rightarrow P_B = \frac{P_A V_A T_B}{T_A V_B} = \frac{4 \cdot 10^3 \cdot 200}{800 \cdot 8 \cdot 10^{-2}} = \frac{1}{8} \cdot 10^5 \text{ N/m}^2$$

$$\Delta U_{AB} = n C_V \Delta T_{AB} = n \frac{3}{2} R (T_B - T_A) = \frac{3}{2} \cdot \frac{5}{R} R (200 - 800) = -\frac{15}{2} \cdot 600$$

$$\rightarrow \Delta U_{AB} = -4500 \text{ J} \rightarrow W_{AB} = -\Delta U_{AB} = 4500 \text{ J}$$

Άσκηση 5

$$a) \Delta U = n C_V \Delta T = \frac{2}{R} \cdot \frac{3}{2} \cdot R \cdot \Delta T = 3 \Delta T = 150 \text{ J}$$

$$b) W = P \Delta V = P V_{\text{tel}} - P V_{\text{apx}} = n R T_{\text{tel}} - n R T_{\text{apx}} = n R \Delta T = \frac{2}{R} R \Delta T$$

$$\rightarrow W = 2 \Delta T \rightarrow W = 100 \text{ J}$$

$$c) Q = \Delta U + W = 250 \text{ J} \quad \text{ή} \quad Q = n C_P \Delta T = n \frac{5}{2} R \Delta T = 250 \text{ J}$$

$$\text{ή} \quad C_P = C_V + R = \frac{5}{2} R$$

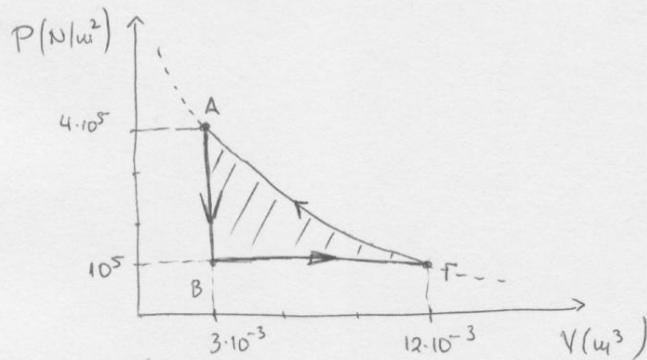
Άσκηση 6

6-4

Με βάση τους νόμους των αερίων συζητήστε τον παρακάτω πίνακα :

$$\alpha) \begin{array}{l} P_A = 4 \cdot 10^5 \text{ N/m}^2 \\ V_A = 3 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3 \\ T_A = 600 \text{ K} \end{array} \left| \begin{array}{l} P_B = 10^5 \text{ N/m}^2 \\ V_B = 3 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3 \\ T_B = 150 \text{ K} \end{array} \right. \left. \begin{array}{l} P_\Gamma = 10^5 \text{ N/m}^2 \\ V_\Gamma = 12 \cdot 10^{-3} \text{ m}^3 \\ T_\Gamma = 600 \text{ K} \end{array} \right.$$

β) Το διάγραμμα P-V είναι :

$$\delta) W_{AB} = 0, \Delta U_{AB} = \frac{3}{2} nR (T_B - T_A) = \frac{3}{2} V_A (P_B - P_A) = \frac{3}{2} \cdot 3 \cdot 10^{-3} \cdot (-3 \cdot 10^5) = -1350 \text{ J}$$

$$Q_{AB} = W_{AB} + \Delta U_{AB} = -1350 \text{ J}$$

$$W_{B\Gamma} = P_B (V_\Gamma - V_B) = 10^5 \cdot 9 \cdot 10^{-3} = 900 \text{ J}, \Delta U_{B\Gamma} = \frac{3}{2} P_B (V_\Gamma - V_B) = \frac{3}{2} \cdot 10^5 \cdot 9 \cdot 10^{-3} = 1350 \text{ J}$$

$$Q_{B\Gamma} = W_{B\Gamma} + \Delta U_{B\Gamma} = 2250 \text{ J}$$

$$\Delta U_{\Gamma A} = 0, W_{\Gamma A} = nRT_\Gamma \ln \frac{V_A}{V_\Gamma} = P_\Gamma V_\Gamma \ln \frac{V_A}{V_\Gamma} = 1200 \ln \frac{1}{4} = 1200 \cdot \ln 2^{-2}$$

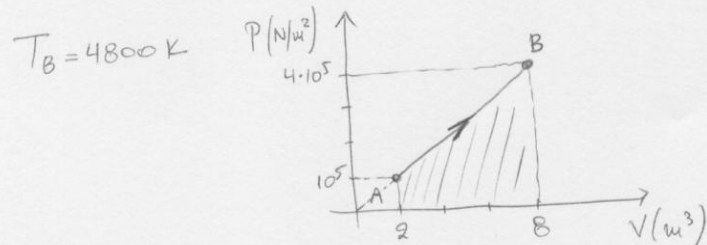
$$= -2400 \cdot \ln 2 = -2400 \cdot 0,7 = -1680 \text{ J} \cdot Q_{\Gamma A} = -1680 \text{ J}$$

$$\epsilon) E = |W_{\text{ολ}}| = |W_{AB} + W_{B\Gamma} + W_{\Gamma A}| = |0 + 900 - 1680| = 780 \text{ J}$$

Άσκηση 7

$$\text{Είναι } \frac{P_A}{V_A} = \frac{P_B}{V_B} \rightarrow V_B = 8 \text{ m}^3, \quad \frac{P_A V_A}{T_A} = \frac{P_B V_B}{T_B} \rightarrow T_B = \frac{P_B V_B T_A}{P_A V_A} = \frac{32 \cdot 10^5 \cdot 300}{2 \cdot 10^5} \rightarrow$$

$$\Delta U_{AB} = n C_v \Delta T_{AB} = \frac{3}{2} n R (T_B - T_A) = \frac{3}{2} P_B V_B - \frac{3}{2} P_A V_A = \frac{3}{2} (32 \cdot 10^5 - 2 \cdot 10^5)$$

$$= \frac{3}{2} \cdot 30 \cdot 10^5 = 45 \cdot 10^5 \text{ J}$$

$$W_{AB} = \epsilon + b = \frac{(4 \cdot 10^5 + 10^5) \cdot 6}{2} = 3 \cdot 5 \cdot 10^5 = 15 \cdot 10^5 \text{ J}$$

$$Q_{AB} = \Delta U_{AB} + W_{AB} = 60 \cdot 10^5 \text{ J}$$

Άσκηση 8

$$\left. \begin{aligned} v_{\text{Ev}_1} &= \sqrt{\frac{3RT_1}{M}} \\ v_{\text{Ev}_2} &= \sqrt{\frac{3RT_2}{M}} \end{aligned} \right\} \rightarrow T_2 = 4T_1 \quad Q = n C_v \Delta T = \frac{3}{2} n R (T_2 - T_1) = \frac{3}{2} \cdot \frac{10}{R} \cdot R \cdot 3T_1$$

$$= 45 \cdot 400 = 18000 \text{ J}$$

Άσκηση 9

$$\frac{\Delta U}{W} = \frac{n C_v \Delta T}{P \Delta V} = \frac{n C_v \Delta T}{n R \Delta T} = \frac{\frac{3}{2} R}{R} = \frac{3}{2}$$

$$\frac{\Delta U}{Q} = \frac{n C_v \Delta T}{n C_p \Delta T} = \frac{C_v}{C_p} = \frac{\frac{3R}{2}}{\frac{5R}{2}} = \frac{3}{5}$$

$$\frac{W}{Q} = \frac{P \Delta V}{n C_p \Delta T} = \frac{n R \Delta T}{\frac{5}{2} n R \Delta T} = \frac{2}{5}$$